

Doorbreken van de cirkel van intergenerationele overdracht van geweld

VoorZorg doorbreekt de cirkel

Hoe effectief zijn we in het beschermen van kinderen? Welke elementen dragen bij aan het verbeteren van de situatie van het kind en het doorbreken van de intergenerationele overdracht van het geweld?

Intergenerationele overdracht

- Kindermishandeling
- Psychiatrische problematiek
- Verslavingsproblematiek
- Criminaliteit
- Armoede

Kinderen lopen een groot risico om ook zelf last te krijgen van depressie, angst, een laag zelfbeeld, negatieve gedachten en gedragsproblemen.

Is er sprake van intergenerationale overdracht van geweld?

- Een op de drie slachtoffers pleegt later zelf weer geweld binnen het gezin
- Een op de zes slachtoffers pleegt later geweld tegen anderen
- Een op de acht slachtoffers pleegt later seksueel geweld
- Tweederde weet de cirkel van geweld te doorbreken

Intergenerationele overdracht psychiatrische of verslavingsproblematiek

Mensen een psychische aandoening zijn niet alleen patiënt of cliënt maar vaak ook ouder (48% Trimbos).

Jaarlijks 864.000 ouders met een psychische stoornis of een verslavingsprobleem.

1,6 miljoen kinderen onder 22 jaar, ruim 100.000 kinderen onder de vier jaar.

2/3 van de kinderen ontwikkelen psychische problemen en hebben 2 tot 3 keer meer professionele hulp nodig

57% tijdelijk en 43% blijvende problematiek (577.000)

De gevolgen voor kinderen zijn groot

- Zeer veel verschillende klachten
- Aard, ernst en duur van problematisch gedrag ouders
- Leeftijd

Hechtingsproblemen → emotionele onveiligheid (constante waakzaamheid)

Langdurige onveiligheid of chronische stress → traumatische stressklachten.

Langdurige traumatische stressklachten → beschadiging van DNA.

Intergenerationeel aspect

- 40% van de ouders hebben zelf geweld meegemaakt in het gezin waarin zij zijn opgegroeid
- 15,5% van de ouders die gemeld zijn bij Veilig Thuis hebben zelf traumaklachten
- ACE studie 40% van de bevolking heeft vier of meer jeugdtrauma's meegemaakt wat leidt tot gezondheidsverschillen

Teveel kinderen hebben geen goede start

- Eerste 1001 dagen cruciaal
 - Blootgesteld staan aan stress, slechte voeding, mishandeling, rook of andere factoren is de wortel voor gezondheidsverschillen
- Stress bij de ouders is een belangrijk risico
 - Hersenontwikkeling negatief beïnvloeden
 - Minder adequaat reageren op hun kind (sensitief ouderschap)

<https://www.youtube.com/watch?v=apzXGEbZht0>

VoorZorg een effectief bewezen programma als het gaat om voorkomen van kindermishandeling

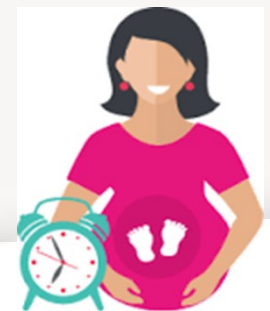
Background

1001 Critical days

VoorZorg

- Doelgroep: jonge aanstaande moeders van een eerste kind met een laag inkomen, weinig opleiding, en een cumulatie van risico's;
- 0,5-1% van het totale aantal geboorten per gemeente;
- Intensief en langer durend: circa 40-60 huisbezoeken door VoorZorgverpleegkundigen vanaf 16 à 28 weken zwangerschap tot kind 2 jaar is;
- Huisbezoek-programma, ondersteund met e-health-mogelijkheden
- JGZ-verpleegkundige is laagdrempelig, heeft ervaring in huisbezoeken en kan medische en ontwikkelingsvragen beantwoorden
- Gestandaardiseerd en flexibel.

Doelen

- Voorkomen van kindermishandeling en huiselijk geweld.
- Verbetering van het zwangerschaps- en geboorteproces.
- Verbetering gezondheid en ontwikkeling kind.
- Verbetering van de persoonlijke ontwikkeling van de moeder en haar mogelijkheden voor opleiding en werk.

Uitgangspunten

- Relatie tussen de verpleegkundige en de moeder
 - voorwaarde voor het slagen van het programma
 - én een leerervaring voor de moeder
- Verpleegkundige werkt samen met de moeder aan:
 - gestructureerde gedragsverandering
 - het stellen van realistische en haalbare doelen
 - het versterken van de vaardigheden van de moeder
 - het volgen van de 'hartenwens' van de cliënt
 - het versterken van haar eigen kracht en mogelijkheden
- VoorZorg wordt afgestemd op en werkt samen met bestaande voorzieningen, met name het sociaal wijkteam/gebiedsteam

Uit de effectstudie blijkt dat de juiste doelgroep wordt bereikt:

76% alleenstaand,

74% armoede

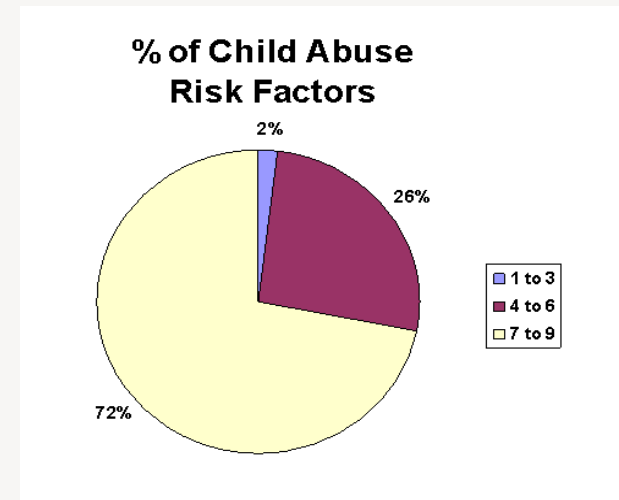
68% geweld in het verleden en/of heden

19% depressie

25% middelenmisbruik

98% heeft 4 of meer risicofactoren

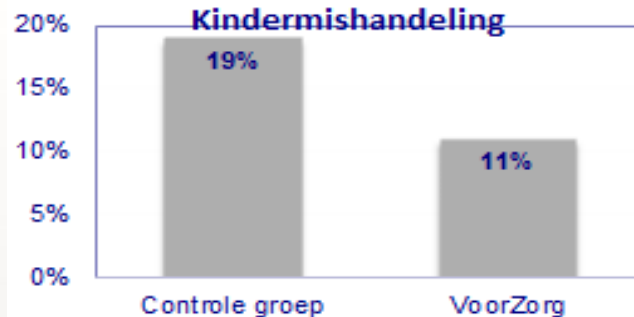
72 % heeft 7 of meer risicofactoren.

Nederlands onderzoek (2014)

Hoofdvraagstelling:

Wordt kindermishandeling door VoorZorg voorkomen?

Huiselijk geweld:

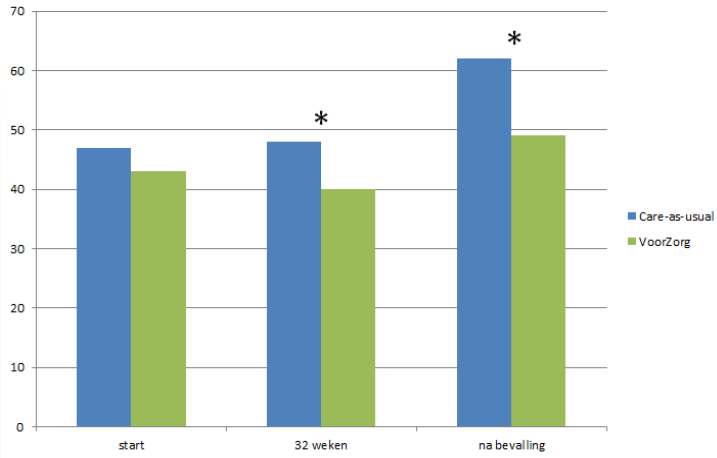
controle groep: 26 %, VoorZorg: 19 %

Conclusie:

VoorZorg is effectief in het voorkomen van kindermishandeling.

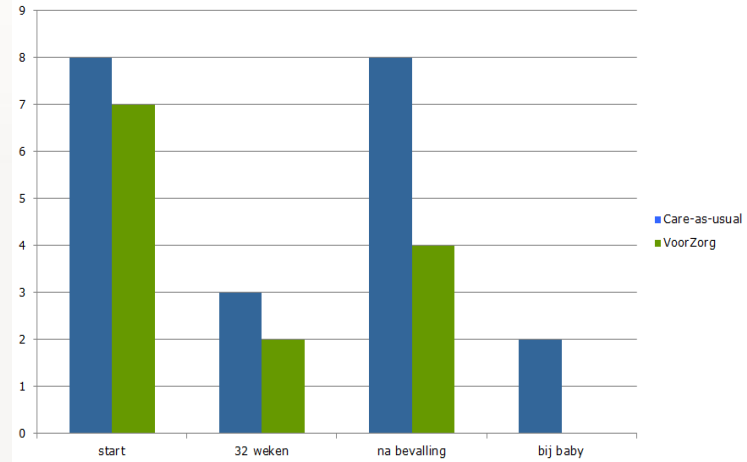
Roken tijdens en na de zwangerschap.

Percentage rooksters

Blauw= Care as usual
Groen= VoorZorggroep

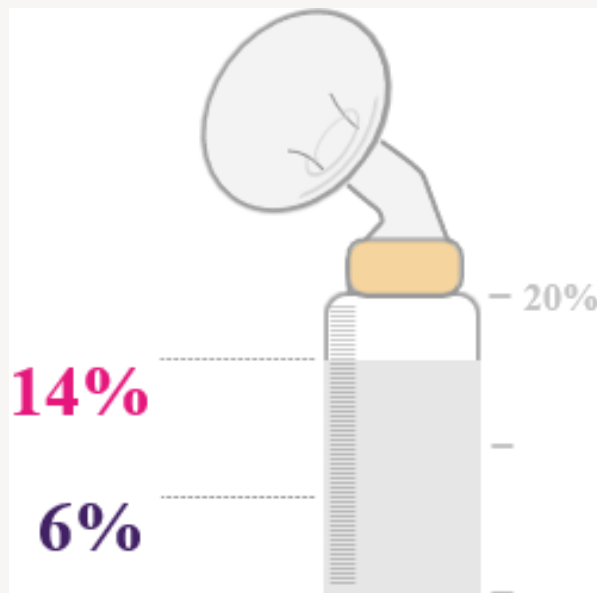
Aantal sigaretten per dag

Conclusie: Cliënten die VoorZorg ontvingen rookten minder vaak en minder veel

Borstvoeding (%) met 6 maanden

- ✓ VoorZorggroep 14% borstvoeding
- ✓ Control-groep 6% borstvoeding

Financieel

Uit onderzoek in Nederland ('Investeren in opvoeden en opgroeien loont!' Paul Dam, 2013) blijkt: het uitvoeren van VoorZorg levert een kosten-baten rendement van minimaal 20 % op.

- intensieve huisbezoeken begin zwangerschap tot 2 jaar;
- langdurige vertrouwensrelatie zwangere/ jonge moeder;
- systeemgericht
- gericht op empowerment van de jonge moeder;
- aanvullend op reguliere (preventieve) gezondheidszorg;
- veelomvattend: 9 ontwikkelvelden;
- gebaseerd op theorie en onderzoek.

intensieve huisbezoeken begin zwangerschap tot 2 jaar

- VoorZorg verpleegkundigen komen binnen
- Intensieve thuisbezoeken
 - Langdurig tot 2 jaar
 - Beschikbaar 7 keer 24 uur bereikbaar
- Flexibel, beschikbaar en bereikbaar, stelt grenzen, blijft zolang het nodig is, werkt outreachend.

Langdurige vertrouwensrelatie

- Meeste gevallen moeders zeer wantrouwig tov hulpverlening,
- moeders willen zelf niet spreken problemen, ze willen niet gekwalificeerd worden als ongeschikte ouders.
- Gericht op empowerment jonge moeder (niet veroordelend)
- VoorZorg sluit aan bij de leefwereld van het gezin
 - Toon betrokkenheid met de situatie, respect voor het perspectief van de jonge vrouw, open zonder vooroordelen, praktisch.
- Doorbreken van de vicieuze cirkel van de hulpverlening

- Aandacht voor de problematiek van de jonge vrouwen
 - 40% van de ouders hebben zelf geweld meegemaakt in het gezin waarin zij zijn opgegroeid
 - 15,5% van de ouders die gemeld zijn bij Veilig Thuis hebben zelf traumaklachten

- Gericht op ontwikkelingsmogelijkheden van de jonge vrouwen
 - Kijken naar de toekomstwensen van de vrouwen
 - Niet alleen zien als (toekomstige) moeder

Gericht op empowerment

- Biedt ondersteuning en advies aan het gezin: leert ouders om hun eigen positieve kanten te zien; maakt alles bespreekbaar, pakt praktische zaken op, leert de ouders dat ze er niet alleen voor staan, zet ze aan het denken
- Empowerment verhogende benadering:
 - motiverende gesprekstechnieken
 - oplossingsgericht werken
 - positieve bevestiging

VoorZorg heeft aandacht voor alle levensgebieden

- ouderschap
- gezondheid van kind, moeder en vader
- ontwikkeling van het kind
- levensloop-ontwikkeling van moeder en eventueel vader
 - opleiding, werk
 - gezinsplanning
- veiligheid
- financiën
- communicatie
- informele steun en netwerk
- gebruik van (andere) gemeenschapsvoorzieningen.

Aanvullend op reguliere (preventieve) hulp

- Brugfunctie, aanspreekpunt, gaat mee naar andere instanties, schaaft op.
- Wees transparant en duidelijk
Neem je professionele verantwoordelijkheid, stel de veiligheid van de kinderen voorop. Vertel met wie je overlegt en welke acties je onderneemt.

Verschillende Methodieken

- Jij en je Kind
- Video Home Training (erkende interventie)
- V-Mis/Promis
- MEE/ LVB training

Bedankt voor uw aandacht

Bedankt voor uw aandacht!

Majone Steketee

Msteketee@verwey-jonker.nl

Steketee@essb.eur.nl